

ki so šli tik za tolpo dev, med katerimi se mu je zdelo, da je slišal Oksanin glas.

„Da, to je! Stojí tù, kakor carica, in blesté jej črne očí! Brdek mladenč jej dopoveduje nekaj; gotovo je kaj kratkočasnega, kajti smeja se. Pa saj se zmérom smeja.“ Mimovoljno je kovač prorinil tolpo in stopil k njej.

„Nu, Vakula, ali si ti tukaje? — Dobri večer!“ — pozdravila ga je krasotica v smehu, ki je skoro omamil ubogega kovača. „Nu, ali si mnogo nakoledoval? — Uh, kako majhna vreča je to! A čiznice, ki jih nosi carica, ali si jih prinesel? — Dobodi čiznice, pa bodem tvoja soproga!“ A smijala se je in odhitela je s tolpo deklet vred.

Kakor kaka prikazen, stal je kovač na tistem prostoru. „Ne morem; to preseza moje močí...“, — spregovoril je naposled. „Ali zakaj je tako vražje krasna? — Nje pogled, nje glas in vse, kako človeku to pali srce in dušo!... Ne morem se več zmagovati! Čas je, da končam vse: onemozi, duša! pojdem, pogledam v ledenico, pa bode konec vsega!“

Po teh besedah je odločno korakal dalje: došel je tolpo, stopil k Oksani — in z resnim glasom je opomnil: „Zdravstvuj, Oksana! Odberi si ženina, katerega hočeš, — slépi, kogar hočeš, mene pa ne bodeš videla več na tem svetu!“

Krasotici je, podoba je kazala, čudno zdelo se to, hotela mu je nekaj spregovoriti, ali kovač je kolebnil z roko in odhitel.

„Kam bežiš, Vakula?!“ — kričali so dečaki za bežečim kovačem.

„Zdravstvujte, tovariši!“ — kriknil jim je kovač na odgovor — „Bog daj, da bi se videli na onem svetu, na tem ni mogoče več živeti mi. Z Bogom, spominjajte se me, prijatelji! Opomnite očetu Kondratu, da bi panihido (sv. mašo) odslužil za mojo grehotno dušo. Sveč Odrešeniku in Materi Božji pred obraza jaz grešnik še nisem namalal — zbog svetskega dela ne. Vso imovino, ki jo najdete v mojem kovčegu, ostavljam cerkvi! Z Bogom!“

To je kovač naročil in dalje bežal z vrečo na plečih.

„Oblaznel je!“ — opominjali so dečaki drug drugemu.

„Pogubljen duša!“ — pogodrnjala je in pobožno pokrižala se staruha, ki je bila prišla mimo, — „treba mi je razpovedati, da je kovač obesil se!“

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Pivke 20. julija. (*Več slabega nego dobrega.*) Po dolgotrajnem deževju imeli smo na naši Pivki skoz dobrih 14 dni zeló ugodno vreme za spravo sená. Pretekli teden imeli smo neznosno vročino; suša je uže hudo pretila, sosebnó fižolu, ki je ravno sedaj v cvetji. Dobrodejni dež pričel je danes zjutraj okolo 1 ure; deževalo je celo dopoldne nepretrgano, tudi popoldne do 4. ure ni bilo brez njega. Hvala Bogu, zemlja je zopet za nekoliko dni za silo z dežjem okrepcana. Solnce tukaj dosedaj še ni nikogar domačih ubilo, pač pa se je danes, kakor se z vso gotovostjo govori, na Baču premožne hiše sin, posestnik še samskega stanu, sam ustrelil in se umoril. Tužno!

Preteklo sredo zvečer je reški brzovlak tikoma ob južni železnici pri sv. Petru nekemu čuvajskemu sinu iz Divače, obe nogi preko stegen odtrgal; 16—18letni fant živel je potem v groznih mukah še celo poldrugo uro. Kako je pod vlak zabredel, se ne vé prav.

V 6. dan t. m. je strela vdarila na Pregarjih v zvonik; zgodilo se je bilo to okolo 2. ure popoldne. Elijev strel odnesel je raz zvonika strelovod, križ, pozlačeno jabolko in je sploh streho zvonikovo hudo poškodoval; tudi v cerkvi ob stranskemu zidu se je strela na več krajih poznala. Ljudje, mlado in staro, imajo polne noge otisk; tudi hitrica iz pregretja in prehlada marsikoga napade.

Žito, kar ga bode, bode dobro težko in močnato. Sená imamo po bregovih več, nego polovico manj od lanskega leta.

Vojaki na vajah trpeli so pretekli teden hudo pred solnčno vročino; eden bil je hitro mrtev, več je pa obolelih. Ta teden bode jim gotov nekoliko hladneje, ker so se stric sever dobro oglašati pričeli. Bog nam daj skoraj boljših časov!

Pretekli teden pričeli so Tržačani uže po drugi vodi v Podtabru in Podstenšku stikati; o Bistrici in Reki bodo pa študije toliko časa nadaljevali, dokler bo v tistih jasliah kaj okroglega, iz katerih se takim študijam klade; potem pa se bode marsikateri neverni Tomaž prepričal, da so Tržačani nekatere prodajalce vode posebno za nos vodili.

Pivčan.

Prem 12. julija. (*Učiteljska konferenca; javna zahvala in drugo.* — Konec.) Gospod poročevalec ne stavi nobenega nasveta, ker pravi, da to, kar je povedal, je le mnenje njegovo, ne pa kako merodajno vodilo, po katerem bilo bi se ravnati.

K temu dostavlja tudi g. nadzornik Thuma svojo pošteno besedo, ter učiteljem prav toplo na srce polaga, uže mladino v poštem petji vaditi kolikor možno temeljito, ker je to tudi naučnega ministerstva samega želja; koralno cerkveno petje je na deželi neizpeljivo, pesni na „poskok“ naj povsod iz cerkve zginejo, sploh naj bi pa tudi tu veljalo zlato pravilo: „srednja pot, najboljša pot“.

Poročilo o postojnski učiteljski bukvarnici bilo je tako-le: od zadnje konference bilo je dohodkov 199 gld. 88½ kr., stroškov pa 132 gld. 53 kr., prestanka toraj je 67 gld. 35 kr. Bukvarnica ta šteje sedaj 543 raznih knjig, od katerih nakupilo se jih je po zadnji konferenci 116 kosov.

Vipavska okrajna učiteljska bukvarnica imela je med tem časom 42 gld. 68 kr. dohodkov, 33 gld. 50 kr. stroškov, a preostanka je 9 gld. 18 kr.

Pregledovalcem računov odbrana bila sta gg. Mercina in Kavčič.

Sploh se pa knjige iz bukvarnic prav malo na posodo jemljejo, kar bilo bi želeti, da bi se v prihodnje v nasprotno spremenilo. Obrok, koliko časa sme kdo izposojene knjige obdržati, določi se na tri mesece; ta obrok more pa tudi bukvarnični oskrbovalni odbor še za en mesec na prošnjo izposodnikovo podaljšati.

Ko bukvarnična oskrbovalna odbora, določi se soglasno dotično p. n. učiteljsko osebje na ljudskih čveterorazrednicah v Postojni in Vipavi.

Stalni odbor ostane stari, le mesto gosp. Požarja, kateri menda ta okraj zapusti, izvoli se soglasno gosp. Gustav Grosman.

Kot odposlanci v deželno učiteljsko konferenco bili so z večino oddanih glasov izvoljeni gg. Zarnik, Mercina in Kavčič.

Konference udeležilo bilo se je vsega skupaj 50 učiteljev in učiteljic iz tega okraja; dva gospoda sobrata bila sta po bolezni zadržana. Počastila bila sta konferenco tudi p. n. gospoda Anton Globočnik, vrli c. k. okrajni glavar naš, in pa g. Gustav Pirc, deželni popotni učitelj kmetijstva, katera gospoda je konference predsednik prec ob začetku taiste v njenem imenu primerno pozdravil. Gospod okrajni glavar Globočnik se

je tudi debat prav zanimivo udeleževal in več prav modrih povedal, a učiteljem pa potnino izplačal.

P. n. popotni učitelj kmetijstva g. Pirc govoril je prav čvrsto in temeljito o šolskih vrtih, njihovem namenu in svrhi, o sadjereji in sploh o tem, kar naj bi se na ljudskih šolah gledé kmetijstva in v zboljšanje taistega tudi teoretično-praktično podučevalo. Ves njegov govor bil je navdušeno sprejet, ter nam bode ne le v spominu ostal, nego biti če nam tudi merodajno vodilo pri podučevanju v kmetijstvu na naših šolah.

Pisalec teh vrstic stavil je še štiri nasvete gledé pravnih razmer ljudskih učiteljev, kateri so se brez debate soglasno sprejeli, potem kazal je nazočim jako praktično, priležno in dober kup prirejeno R. Žumrovo „stensko abecedo“, katera se bode počasi tudi po vseh šolah tukajšnjega okraja vdomačila, ker je vezana, strajna, zavzema le malo prostora in je vedno vsa skupaj pri rokah.

Slednjič se zahvali g. predsednik Thuma gg. p. n. Antonu Globočniku in dež. popotnemu učitelju Gustavu Pircu za čast, katero sta ona s svojo navzočnostjo konferenci skazala, ter slednjemu za v resnici prezanimiv in podučni kmetijski govor; gg. referentom izreka zahvalo za trud njihovih mojstersko izdelanih referatov, a udeležencem pa za tako polnoštevilno vdeležitev, ter izreka konferenco kot zaključeno z nasvetom, da se presvitlemu cesarju trikratni „slava“ zakliče, kar se navdušeno zgodi in čemur sledi veličastna „cesarska pesem“. S to konferenco, katera se je v lepo okrašeni šolski sobi vršila, bila je tudi razstava šolskih izdelkov in pa ona ženskih ročnih del združena. Pri tem videlo se je prav veliko zanimivih reči iz risanja, pisanja, spisja in računstva, kakor tudi iz pletenja, hočkanja, vezanja, črkanja itd. Šolske izdelke poslale bile so sledeče šole: Postojna, Col, Slap, Ostrožnabrdo, Senožeče, Trnovo, Vipava (g. Perné-tov razred) Suhorja, sv. Peter, Knežak, Trnje in deloma Prem.

Izdelke iz ženskih ročnih del pa te-le tri šole: Postojna, kjer podučuje posebna izprašana učiteljica v tem obziru, ter Prem in Col, kjer podučujete v ročnih delih neizprašani učiteljici. Kje so pa druge gospodičine izprašane učiteljice ostale, da jih ni bilo gledé ročnih del nič videti? Pa brez zamere!

Skupno kosilo bilo je v národni gostilni g. Ivana Korošica; postrežba poštena in tudi ne draga pri takih okoliščinah, kot v teh krajih vladajo. Čas je v prijaznih pogovorih, med petjem národnih popevk in primernimi napitnicami le prehitro prominul, da smo se začeli počasi razhajati vsak proti svojemu domu.

Dné 6. t. m. priznala je slavna c. kr. kmetijska družba kranjska po svojem glavnem odboru tukajšnje šole mladini za marljivo pokončevanje škodljivih mrčesov iz dotične subvencije nagrado v znesku 10 gold. av. v. Za ta znesek, kateri se je „Národní šoli“ odstopil, da nam za-nj pošlje raznega šolskega blaga z „R. Žumrovimi Abecedniki“ vred se s tem slavni c. k. kmetijski družbi kranjski v svojem in v imenu tukajšnje šole ubožne mladine preiskreno in najtopleje javno zahvaljujem. Bog povrni blago dejanje milijonkrat!

Tukaj je sedaj splošna košnja; sušilo sená pa ljudém veliko preglavico dela. Vsak dan okolo poludné dež straši, včasih ga sv. Elija z večjim ali manjšim ropotanjem pripelje, a včasih pa tudi prav tihotno brez vse napovedbe pride, ter ljudem uže dobro suho seno zopet požehta.

M. Rant.

Motnik 15. julija. — Vreme imamo sedaj bolje, da bo moglo strneno žito zoriti, in da bomo na strnišče še ajdo sejali. Spomladne setve pa so začele vspešneje rasti, ko je toplo; dalje trpeča moča hotela jih je čisto vtopiti. — V torek, danes teden 8. julija, je grdo vreme

slovó jemalo; zjutraj in popoldne, posebno v Špitaliču, je deževalo — so djali — kakor bi iz škafa lil, kar je bilo za nekatere kmete žalostno, ker se jim je zemlja začela plaziti, po grabnih pa svet voda spodjedavati, kar jim je prizadjalo okoli tisuč gold. škode pri zemljiščih. Na cesto je voda nanosila šuto in plazovi so se vsuli na njo, kar je bilo treba ročno odstraniti.

Križnik.

iz Ljubljane. — Davorin Trstenjak, župnik v Starem Trgu pri Slov. Gradcu, starosta slovenskih rodoljubov in pisatelj, praznuje, kakor se nam poroča, dne 28. t. m. štiridesetletnico svojega mašništva. K temu veselemu prazniku kliče prečastitemu jubitantu ves slovenski svet iz globočine src: Bog nam ga ohrani še mnogo mnogo let v krepkem zdravju v blagor naroda!

— (*Nadvojvoda Albrecht*) pripeljal se je v ponedeljek večer iz Celovca v Ljubljano; na kolodvoru sprejeli so ga načelniki tukajšnjih uradov, deželnega odbora in mestni župan. Včeraj ogledal si je tukajšnje vojaštvo na vežbališči pri Fužinah.

— (*Slovensko čebelarstvo društvo*) ima svoj občni zbor prihodnjo sredo dne 30. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani katol. društva na Starem trgu v Ljubljani.

— (*Včerajšnjemu mestnemu zboru ljubljanskemu*) naznanil je med drugim župan Grasselli, da sta se ministerski predsednik grof Taaffe in minister poljedelstva grof Falkenhayn srčno zahvalila za doposlani jima diplomni častnega meščanstva ljubljanskega. Dotični pismi ste se prebrali.

Alojzij Lenček.

Zopet imamo narodu slovenskemu naznaniti žalostno novico, veliko zgubo, katera je zadelá nas vse in najbolj težko naše brate na južni Štajerski, na levem bregu Save.

Z Blance nam je došlo sledeče smrtno naznanilo:

„Bogu vsegamogočnemu zazdelo se je našega iskreno ljubljenega očeta, oziroma brata in tasta, gospoda

Alojzija Lenčeka,

posestnika na Blanci, lastnika zlatega zaslužnega križa s krono itd.,

danes v dan 20. julija zvečer ob polu 8. uri po dolgih in težkih mukah, prejemši sv. zakramente za umirajoče, v dobi 57 let poklicati na oni boljši svet.

Truplo drazega umrlega bode v torek v dan 22. t. m. ob polu štirih popoldne blagoslovljeno in prepeljano na mirodvor v Rihenburg.

Sv. maše zadušnice služile se bodo v sredo 23. t. m. zjutraj v farni cerkvi v Rihenburgu.

Na Blanci, v dan 20. julija 1844.“

Domovina slovenska zgubila je po smrti gospoda Lenčeka izvrstnega rodoljuba, bivšega deželnega in državnega poslanca, izglednega gospodarja in neustrašenega zastopnika našega naroda. Hranimo mu hvaležen spomin. Bodi mu zemljica lahka!

— (*† Dr. Vekoslav Gorenjec*), zdravnik v Petrinji, rodom Šentruperčan z Dolenjskega, zeló nadarjen in nadepoln naš rojak, ljubljenec Petrinčanov, umrl je dne 17. t. m. še le 39 let star. Naj v miru počiva!

— (Novomeške gimnazije vodja J. Fischer) priobčuje „Programm des k. k. Obergymnasiums in Rudolfswert für das Schuljahr 1883/84“, obsegajoč 64 strani, katerih prvo polovico pa polni spis profesorja Fr. Brežnika z naslovom: „Erziehung und Unterricht bei den Römern zur Zeit der Könige und des Freistaates“. — Druga polovica pa obsega „Schulnachrichten“, iz katerih posnamemo, da je na tej gimnaziji podučevalo 13 profesorjev in 4 drugi učenci, med njimi tudi 4 oo. frančiškani. — Slovenščino podučevali so gg. R. Nachtigall v V. razredu, Fr. Brežnik v VI., J. Polanec v VII. in o. Hrovat v VIII. razredu.

Učni jezik bila je v I. in II. razredu slovenščina za vse predmete razun nemščine, v III. razredu pa za vse predmete razun nemščine in grščine; v IV. razredu bila je nemščina učni jezik razun nemščine in deloma latinščine; na razredih gornje gimnazije pa se je podučevalo vse v nemščini razun slovenščine.

Lansko leto prestalo je izpit zrelosti pet osmošolcev. — Učencev je bilo na to gimnazijo sprejetih 145, koncem leta ostalo jih je 132 (memo 158 lanskega leta), izmed teh je odlikovanih 8, dobro izvršilo je 88 učencev, 10 jih ima ponavljati izpit iz posameznih predmetov, 25 pa jih je dovršilo šole s slabim uspehom. Po domovinstvu bilo je 22 učencev Novomeščanov, 104 so bili Kranjci od drugod, 5 pa je bilo vnanjih; po narodnosti bilo je 123 učencev Slovencev, 8 Nemcev, 1 Hrvat; po veri vsi katoličani razun enega pravoslavnega. V programu je ena tiskovna pomota na strani 50., vrsti 28. zelo neprijetna, ker pripisuje ponavljanje izpita zrelosti nekemu abiturijentu, kateremu ni bilo treba nič ponavljati.

— (Poročilo o gimnaziji ljubljanski: „Jahresbericht des k. k. Obergymnasiums zu Laibach“) obsega: a) Homerische „Euphemismen für Tod und Sterben“ von Professor Friedrich Žakelj; b) Schulnachrichten vom Director. Prvi z veliko marljivostjo iz Homerove iljade zbrani izrazi s popisom vred obsegajo 60 strani, za tem spisom pa sledijo šolska poročila, in to: stan osobja, iz katerega je razvideti, da je bilo za obligatne predmete 30 učencov, za neobligatne pa 4. Iz vredbe poduka razvidimo med drugim, da se je nemščina učila po 49, slovenščina pa po 38 ur na teden, latinščina 100 ur itd. Po narodnosti obiskalo je ljubljansko gimnazijo 514 Slovencev, 162 Nemcev, 6 Lahov in 2 Čeha.

Lansko leto prestalo je izpit zrelosti 39 abiturijentov, in med temi 6 z odlikovanjem. Abiturijentov izbralo si je za svoj poklic: 13 bogoslovje, 9 pravoznanstvo, 8 zdravništvo itd. — Letos delalo je 39 abiturijentov izpit zrelosti. — Nadalje sledi zgodovina o spremembah učiteljskega osobja; dalje poročilo o vdeležbi gimnazije pri slavnosti 600letnice za čas bivanja cesarjevega v minulem letu. — Novo šolsko leto začne se dne 16. septembra.

Prvi in drug razred gimnazije ima po 3 oddelke, tretji, četrti in peti razred pa po dva, daljni po enega. Vpisanih je bilo začetkom leta v vse razrede 738 učencev, koncem leta ostalo jih je še 684, izmed teh dovršilo je 70 učencev šolo z odlikovanjem, 459 dobro, 84 jih sme ponavljati izpit iz posameznih predmetov, 68 pa prejelo 2. in 3. red, 2 sta ostala neizprašana.

— (Vreme.) Po daljnem gorkem vremenu došlo nam je minulo nedeljo dosti dobrega dežja, zdaj pa je zopet lepo in vse po polji žanje strastno in orje za ajdo in repo. Z žitno letino se ne hvalijo posebno, izrekoma pšenice, kar je bilo poleženih, so zelo lahke, slame pa bo veliko.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Z velikim zadostenjem čulo je občinstvo uradna naznanila iz sodnijskih preiskav zoper prijete anarhiste. Te naznanila trdijo, da so zaprti anarhisti obstali, oziroma izpovedali, da sta bila Stellmacher in Kamerer neposredno vdeležena pri umoru policijskega komisarja v Florisdorfu, pri roparskem umoru Eiserta in njegove družine, pa tudi pri ropih na Nemškem, zaradi katerih sta bila tudi koj iz začetka na sumu. — S tem je po vsem potrjena pravičnost obsodbe Stellmacherja in sodnija vsaj toliko tudi zanesljivo vé, da ji ni treba več zasledovati in iskati še drugih morilcev.

Ob času velike vročine zadnjih dni umrlo je tukaj nagloma nekaj oseb, in ker vse govori o kolero, raznesla se je hitro novica, da so umrli za kolero. — Pa zdravniki so dotične mrlične natanko preiskali in pokazalo se je, da so bili oni slučajni nagle smrti samo nasledki neznosljive vročine, ko se je to uradno razglasilo, pomirili so se zopet Dunajčani.

Pretekli ponedeljek vrnil se je ministerski predsednik s svoje grajščine Elischau nazaj na Dunaj, kjer ga je med tem v predsedništvu namestoval minister Zemljakowski.

Moravska. — Moravski nemškutarji Sturm in Weber z družniki nameravajo v deželnem zboru napraviti škandal zoper volitev cesarskega namestnika grofa Schönborna s tem, da so v verifikacijskem odseku sklenili z večino glasov, njegovo volitev zavreči. Manjšina stavi predlog za potrditev in v njenem imenu poročal bo dr. Fanderlik.

Ustavoverci so pričakovali, da bo vsled poročila samega Schönborn odložil mandat, pa v tem se bajé motijo, ker hoče nek pričakovati mirno razgovora o tej zadevi, pa tudi sklep deželnega zbora.

Gornjeavstrijska. — Huda ploha napravila je minuli petek ponoči v Hallstadtu grozovit strah in veliko škodo, silovito narastla voda valila je z bližnjega gorovja veliko peska, kamenja in cele skale in s tem posula en del mesta, nekatere hiše do prvega nadstropja. — Iz Linca prihitelo je vsled telegrafične prošnje 100 vojakov (pionirjev) na pomoč.

Enake plohe bile so tudi v drugih krajih tamošnje bližine tako v kopeli gasteinski, kjer so bile tudi ceste posute in vsled tega promet pretrgan za par dni.

Iz Gorice. — Tukajšnji deželni zbor rešil je vsa svoja dela in je bil sklenjen dne 19. t. m.

Francoska. — Vlada si prizadeva in tudi je upati, da se preteča vojska s Kitajci zabrani. Kitajci so uradno priznali pravice francoske, zdaj se razpravlja še vprašanje vojnega odškodovanja. — Kolera še prav nič ne pojenjuje, temveč čuje se o novih slučajih kolere iz Arlesa, Sisterona, Nimesa in Pariza.

Žitna cena

v Ljubljani 16. julija 1884.

Hektoliter: pšenice domače 8 gold. 12 kr. — banaške 8 gold. 52 kr. — turšice 5 gold. 70 kr. — soršice 6 gold. 73 kr. — rži 5 gold. 85 kr. — ječmena 4 gold. 55 kr. — prosa 6 gold. 34 kr. — ajde 6 gold. 18 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 3 gold. 50 kr. 100 kilogramov.